

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Факультет іноземних мов
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

*Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2019 р.*

Харків – 2019

depictions of themselves that are causing them to be extremely misrepresented to others on this planet. In fact, what does Hollywood think the 1.6 billion Muslims around the world are thinking when they see movies that they are depicted so unjustly in? Hollywood realizes that it has a key role to play in shaping public opinion (domestically and internationally) but only time will tell whether it ever decides to deliver a realistic and just viewpoint on the Muslim world, the Arab world, and their peoples.

REFERENCES :

- 1) <https://prezi.com/vondvqq6p9ym/hollywoods-misrepresentation-of-arabs/>
- 2) <https://www.ukessays.com/essays/media/portrayal-arabs-muslims-hollywood-2626.php>
- 3) <http://www.aaiusa.org/arab-portrayals-in-film-a-history-of-stereotypes>
- 4) https://en.wikipedia.org/wiki/Stereotypes_of_Arabs_and_Muslims_in_the_United_States

ТРАДИЦІЇ КИТАЙСЬКОЇ САДОВОЇ КУЛЬТУРИ ТА МІНІ-ЛАНДШАФТИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОСТІ

Тарасенко Олександра Андріївна, студентка 3 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.і.н., доц. Л.М. Ямпольська

Китайський сад – це неосяжний всесвіт у мініатюрній моделі, який втілює філософію Конфуція і Лао-цзи, духовні цінності буддизму і даосизму, внутрішній світ людини та її гармонію з природою. Тому актуальність вивчення даної тематики обумовлюється, по-перше, глибокою екологічною кризою сучасності та необхідністю формування бережливого ставлення до природи, що відображається в китайському типологічному культі та світогляді, а по-друге, полягає у можливості розуміння ментальності та основ функціонування китайської соціокультурної системи.

Якщо ми звертаємося до витоків і підтверджень ціннісної орієнтації на природу, то ще в одній з найдавніших пам'яток китайської літератури XII–VI ст. до н. е. – «Книзі Пісень» – згадується «радість парку»: «Володар йде по парку Духу» [1, с. 230]. З давніх-давен китайська міфологія порівнювала сади з раєм. Зокрема, у відомому трактаті «Хуайнань-цзи» (II ст. до н.е.) є згадка про «сяньпу» – висячі сади у палаці богині Сі-ван-му, що володіла зіллям безсмертя. За віруванням і традиційними уявленнями, у цьому чудовому саду завжди тепло, течуть струмки кришталевої чистоти і водяться небачені тварини [2, с. 116]. Китайці ототожнювали сад із куточком раю на землі. Поява даосизму з його ідеєю безсмертя привела до перерозподілу уваги і зміщення вектору з раю на сад,

він став асоціюватися з обителлю вічного життя, тому з'явилося прислів'я: «Хто садить сад, той садить щастя» [3, с. 98].

Витоки ландшафтних композицій сягають своїм корінням у сиву давнину. Згідно з історичними записами, ще в ХХІ ст. до н.е. були відомі так звані «ю» – розплідники, де розводили звірів для полювання імператора і знаті [4]. Ще однією цікавою прикметою таких заповідників були високі «лінтай» – божественні підмостки для спілкування з Небом. Саме полювання і ритуальне спілкування з Небом становили первісну функцію садово-паркового мистецтва Китаю. З цих часів простежується ще одна особливість, яка потім зумовила характерну рису китайських парків – поєднання сакрального та побутового, священних функцій і повсякденного життя.

Перший палацовий сад у Китаї з'явився в період династії Чжоу (1122–249 рр. до н.е.). Потім у столицях і великих містах Китаю стали створювати садово-паркові ансамблі. За часів династії Мін (1368–1644 рр.) садово-паркове мистецтво стало повальним захопленням. Людина без власного саду, хоча б маленького, не вважалася елітою суспільства. У садах зосередилося культурне життя: читання, заняття живописом, музикою, зустрічі літераторів і художників, вчені бесіди, ігри.

В культурі народів Далекого Сходу розуміння світобудови відбувалося через призму системи «інь – ян», вперше викладеної в старокитайській «Книзі Змін» [5, с. 64]. По суті, це вчення про постійну взаємодію в природі двох протилежних начал: пасивного, темного, жіночого начала – «інь» і активного, світлого, чоловічого начала – «ян». У середньовічний період система «інь – ян» була основою багатьох філософських вчень, а також відбилася в практиці мистецтва, зокрема садово-паркового. Незалежно від конкретного задуму художника, композиція саду, як правило, містила два основних компоненти: це «інь – ян» саду, його «кров» і його «скелет» – воду і каміння, жіночу і чоловічу сутність. Вода могла бути натуральною або символізувалася піском і галькою. Камені стали символом позитивних сил світобудови, а вода – безтурботності і розумового потенціалу.

У культурі Піднебесної імперії особливу роль відіграє вчення фен-шуй [6], у якому гармонійно поєднані філософія і повсякденне життя. Щодо саду в китайському стилі вплив фен-шуй виражається у створенні гармонії між елементами повітря, води, землі, а також рослинами, пагорбами, рівнинами і, звичайно, людиною. Благоустрій саду, згідно фен-шуй, є відображенням душевної організації його господаря, своєрідною проекцією його внутрішнього світу. Тож, особливістю китайського саду можна назвати характерну для нього ієрархічність, відносини підлеглості між окремими елементами, при обов'язковому дотриманні балансу і гармонії. Китайські сади і парки будуються так, щоб у центрі був ставок, а краще кілька водоймищ. Одне – зі стоячою водою (символ спокою), інше –

з «живою» у вигляді водоспаду або струмка (символ вічного руху і плинності).

У китайських садах головні дерева – сосни, що символізують благородство, і чим старіше дерево, тим з більшою пошаною до нього ставляться. З повагою китайці ставляться і до бамбуку, який втілює надійність і стійкість. «Деревами щастя» вважаються персики (їх люблять усі небожителі), а також сливи мейхуа і верби. Рослини китайського саду включають також абрикоси, мандарини, зарості бананів. Окрема тема – карликові дерева, китайці вбачають у них образи небожителів.

Газони в китайських садах відсутні, землю завжди вимошують каменем або посипають галькою. Нерідко вона викладена хвилями або візерунками. Головною квіткою китайці вважають піон, шанується китайська троянда в саду (гібіскус), що символізує щастя і мир. У садах спостерігається буйство хризантем, нарцисів, гортензій, зростає обожнюваний китайцями бузок. З птахів в садах – журавлі, а також лелеки як символ безсмертя.

Сади Китаю відрізняються надзвичайною різноманітністю, їх неможливо звести до умовностей того чи іншого стилю. В Китаї налічується як мінімум шість умовних типів садів: сади при імператорських палацах, при імператорських гробницях, при храмах, сади природних пейзажів, домашні сади, сади вчених.

У китайському ландшафтному стилі людина не протиставляється природі, не втручається в її розвиток, а лише поправляє, коригує окремі моменти. Вона існує в єднанні з нею, особливо це помітно з приходом до Китаю буддизму, в цей період людина намагається домогтися досконалості душі за допомогою медитацій, і допомагає їй в цьому сад, він дає духовне єднання з природним середовищем. Китайські садово-паркові ансамблі відрізняються від класичних європейських з їх геометрично правильними формами і променями алей. Китайські прагнуть до єднання з природою, щоб рукотворна і природна краса злилися в єдине.

Таким чином, сади Китаю є яскравою ілюстрацією можливості рівності людини і природи, своєрідного діалогу, порозуміння і взаємовигідного співіснування. Подібна філософія із взаємовпливом і відсутністю як домінування, так і повного підпорядкування будь-якої з двох сторін, але зі своєю чіткою ієрархією, розповідає нам про ментальність китайців і одночасно дає змогу запозичити певні концепти задля збереження природи, ефективного захисту навколишнього середовища та культивування в сучасному суспільстві екологічної етики.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Книга песен и гимнов / пер. с кит. А. Штукина. – М.: Художественная литература, 1987. – 496 с.
2. Хуайнаньцзы. Философы из Хуайнани / пер. с кит. Л.Е. Померанцевой. – М.: Наука – Восточная литература, 2016. – 528 с.

3. Китайські прислів'я та приказки / пер. з кит. Івана Чирка. – К.: Видавництво художньої літератури «Дніпро», 1984. – 115 с.
4. Лоу Цинь-си. Чжунго юаньлинь ишу (Искусство китайского сада) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://evergreen.org.ua/kitajskij-sad-samobytnoe-yavlenie-v-mirovoj-sadovo-parkovoj-kulture/> (дата обращения: 28.02.2019).
5. И Цзин. «Книга Перемен» и её канонические комментарии / пер. с кит., предисл. и примеч. В.М. Яковлева. – М.: Янус-К, 1998. – 267 с.
6. Лилиан Ту. Основы Фэн-шуй. – М.: АСТ, Астрель, 2007. – 256 с.

УКРАЇНО-КИТАЙСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТНОГО БУДІВНИЦТВА: ДО ПИТАННЯ ПРО ІНВЕСТИЦІЇ КНР

Царейкіна Катерина Михайлівна, студентка 5 курсу,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Науковий керівник: к. і. н., доц. Тумаков О. І.

На сьогоднішній день питання про співробітництво між Китаєм та Україною є дуже актуальним. Незважаючи на те, що Україна обрала курс прямування на Захід, до країн Євросоюзу, одним із основних торговельних та економічних партнерів України вже декілька років поспіль залишається КНР (згідно офіційних статистичних даних за 2018 рік, експорт з України до КНР становив 2200,3 млн доларів США, а імпорт – 7604,0 млн доларів США) [1]. Це свідчить, що обидві країни зацікавлені у подальшому розвитку взаємних відносин, але кожна із сторін переслідує власний інтерес.

Для України Китай виступає стратегічним партнером і майбутнім інвестором, а для Китаю Україна – це ринок збуту власних товарів, а також швидкий і комфортний шлях до Європи. Згідно з прогнозами, економіка Китаю вже скоро стане першою у світі [2]. Але дуже важливо розуміти, що Китай зобов'язаний темпами економічного росту високим рівнем експорту товарів і послуг. Аби підтримувати високий рівень ВВП, Китай має докладати усіх зусиль у пошуках нових ринків збуту. Задля цього уряд КНР не шкодує капіталовкладень у перспективні проекти, і Україна має цілу низку проектів, які потребують інвестицій.

Україна завжди відзначалася своїм вигідним географічним положенням, через територію країни проходить велика кількість торговельних маршрутів. Але транспортні магістралі країни потребують